Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра акторського мистецтва та режисури драми

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
_____ Інга Чхатарашвілі-Петраш
«_31_»_____08_____2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ТВОРЧІСТЬ В ПРАКТИЧНІЙ РОБОТІ НАД ДРАМАТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ

рівня вищої освіти	другий (магістерський)
спеціальності	В6 Перформативні мистецтва
спеціалізації	В6.01 Сценічне мистецтво
освітня програма	Режисура драматичного театру

Київ – 2026

Розробники:
НІКІТІН Олег Володимирович, старший викладач, заслужений діяч мистецтв України, кафедри акторського мистецтва та режисури драми

Викладачі:
Гирич Віктор Сергійович, доцент, народний артист України;

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри акторського мистецтва та режисури драми

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри акторського мистецтва та режисури драми
Протокол від 26.08.2026 № 1
Завідувач кафедри _____ Богдан БЕНЮК

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
«Режисура драматичного театру»
Професор, народний артист України _____ Олексій КУЖЕЛЬНИЙ
26.08.2026

Пролонговано:
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
(підпис) (ПІ)

© КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого

1. Опис навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання			
	денна		заочна	
Характеристика навчальної дисципліни	обов'язкова		обов'язкова	
Курс	**1-й**		**1-й**	
Семестр	**I**	**II**	**I**	**II**
Кількість кредитів ЄКТС	6	3	6	3
Загальний обсяг годин	180	90	180	90
	Практичні			
	46	26	12	6
	Самостійна робота			
	134	64	168	84
Вид підсумкового контролю	**залік**	**екзамен**	**залік**	**екзамен**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – підготувати здобувача до педагогічної організації практичної роботи з виконавцем над драматичним матеріалом: сформувати здатність визначати послідовність роботи над роллю, добирати й застосовувати тренінгові, етюдні та репетиційні методи відповідно до драматургічного матеріалу, жанру, режисерського задуму та індивідуальних особливостей виконавця, а також аналізувати й коригувати результати роботи.

Завдання дисципліни:

– аналізувати драматургічний матеріал з позиції режисерської роботи з виконавцем, визначати вихідну подію, запропоновані обставини, надзавдання, наскрізну дію, другий план і підтекст та переводити їх у конкретні педагогічні завдання;

– проєктувати послідовність практичної роботи над роллю, добираючи тренінгові, імпровізаційні та етюдні вправи відповідно до етапу роботи, жанру і режисерського задуму;

– застосовувати методи педагогічного впливу на виконавця, зокрема метод перетворення Леся Курбаса, способи роботи з атмосферою, темпоритмом, «зерном образу», характером і характерністю;

– організовувати індивідуальну та групову роботу виконавців, ураховуючи їхні творчі й психологічні особливості, рівень підготовки та взаємодію в ансамблі;

– формувати у виконавця здатність до самостійного пошуку сценічного рішення, використовуючи запитання, пропозицію, показ, етюд, імпровізацію та інші форми педагогічної взаємодії, не підмінюючи творчий пошук виконавця готовим рішенням режисера;

– керувати роботою над сценічною дією, атмосферою та темпоритмом, узгоджуючи індивідуальну партитуру виконавця із цілісною режисерською концепцією вистави.

Результати навчання (РН) за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати здатність:

– проєктувати та обґрунтовувати педагогічну стратегію роботи режисера з виконавцем над драматичним матеріалом, добирати послідовність тренінгових,

ігрових, імпровізаційних та етюдних завдань з урахуванням жанру, режисерського задуму та індивідуальних особливостей виконавця;

– застосовувати режисерсько-педагогічні методи роботи над роллю та сценічним образом, аналізувати вихідну подію, кола обставин, «роман життя», надзавдання, наскрізну дію, «зерно образу», другий план, текст і підтекст та переводити результати аналізу у практичні завдання для виконавця;

– організовувати й коригувати практичну роботу виконавця над сценічною партитурою, працювати з перевтіленням, жанровою природою, атмосферою, внутрішньою та зовнішньою дією, темпоритмом і способами взаємодії актора з глядачем відповідно до цілісної художньої концепції вистави;

– аналізувати та оцінювати результати педагогічної і репетиційної роботи режисера з виконавцем, застосовувати самоаналіз, спостереження та зворотний зв'язок, виявляти творчі проблеми й визначати подальші завдання для вдосконалення сценічного образу та його реалізації у виставі.

Очікувані результати навчання (ПРН) за дисципліною:

ПРН01. Здатність здійснювати режисерський аналіз драматургічного матеріалу, визначати основну ідею, художню структуру й авторське трактування твору.

ПРН02. Здатність формувати концепцію майбутньої вистави та втілювати її в конкретній сценічній формі відповідно до обраної естетичної стратегії.

ПРН03. Здатність розробляти режисерський план вистави з урахуванням акторського складу, сценографії, музичного, технічного й технологічного оформлення.

ПРН04. Здатність організовувати та ефективно проводити репетиційний процес, коригуючи його залежно від етапу роботи.

ПРН07. Здатність презентувати авторську режисерську концепцію фаховій спільноті, пояснювати власне художнє бачення.

ПРН13. Здатність розуміти основи авторського й суміжного права, норм охорони праці, пожежної безпеки та юридичні аспекти режисерської діяльності.

ПРН14. Здатність створювати та реалізовувати власні творчі й міжінституційні проєкти в галузі театрального мистецтва.

ПРН15. Здатність передавати професійні знання, навички та досвід у процесі викладання режисури й сценічного мистецтва з використанням сучасних педагогічних методик.

ПРН16. Знання основних понять та теорій, що стосуються природи та розвитку особистості, її психічних процесів та особливостей, а також впливу середовища на формування особистості.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення:

– навчальні аудиторії та сцена навчального театру для проведення тренінгів, репетицій і показів;

– освітлювальне, звукове, сценічне та відеообладнання;

– костюмерне та гримерне забезпечення навчальних постановок;

– засоби відеофіксації та перегляду репетиційного матеріалу;

– засоби планування та організації репетиційного процесу;

– програмне забезпечення для планування, комунікації, підготовки презентацій і роботи з відеоматеріалами.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт					
	денна форма			заочна форма		
	усього	у тому числі		усього	у тому числі	
		практичні	самостійна робота		практичні	самостійна робота
1 курс, I семестр						
Тема 1. Ігрові та імпровізаційні способи дослідження ролі. Акторські тренінги як шлях до створення образу у виставі.	**20**	4	16	**23**	2	21
Тема 2. Перевтілення в акторській творчості. Курбасівський метод перетворення.	**23**	6	17	**23**	2	21
Тема 3. Робота над атмосферою та темпо-ритмом ролі та вистави.	**23**	6	17	**22**	1	21
Тема 4. Жанр, різновиди жанрів, визначення жанрового існування актора.	**23**	6	17	**22**	1	21
Тема 5. Від себе до образу. Перспектива артиста і ролі. Партитура актора.	**23**	6	17	**23**	2	21
Тема 6. «Зерно образу», побудова характеру.	**23**	6	17	**22**	1	21
Тема 7. Вихідна подія, кола обставин. «Роман життя» і біографія ролі.	**23**	6	17	**22**	1	21
Тема 8. Надзавдання і наскрізна дія ролі у цілісному драматичному творі.	**22**	6	16	**23**	2	21
Разом	**180**	**46**	**134**	**180**	**12**	**168**
1 курс, II семестр						
Тема 1. Другий план – важлива складова сценічного образу.	**22**	6	16	**22**	1	21
Тема 2. Текст, підтекст, розбудова внутрішнього монологу.	**22**	6	16	**22**	1	21
Тема 3. Темпоритм дії у виставі.	**22**	6	16	**23**	2	21
Тема 4. Способи взаємодії актора і глядача.	**24**	8	16	**23**	2	21
Разом	**90**	**26**	**64**	**90**	**6**	**84**
УСЬОГО	**270**	**72**	**198**	**270**	**18**	**252**

4. Програма навчальної дисципліни

І семестр

Тема 1. Ігрові та імпровізаційні способи дослідження ролі. Акторські тренінги як шлях до створення образу у виставі.

Сучасний театр вимагає постійного вдосконалення психофізичної техніки актора. Пластичні і голосові імпровізаційні тренінги та завдання, які ставляться на них перед студентами, мають вибудовуватись таким чином, аби спровокувати пошук виражальних засобів виконавця для створення ролі у конкретній виставі.

Імпровізаційний етюдний метод дозволяє пробудити індивідуальну спонтанну природу актора і спонукати його на створення живого образу. Ігровий метод роботи з матеріалом сприяє віднайденню несподіваних парадоксальних рішень ролі. З погляду педагогічної роботи режисера тренінг розглядається як проєктована послідовність завдань: кожна вправа має відпрацьовувати визначений елемент майбутньої ролі і давати перевірюваний результат.

Основні поняття / ключові слова: імпровізація, ігрові методи, акторські тренінги, роль, психофізика актора, етюдний метод, емоційна пам'ять, взаємодія на сцені, створення образу, голосовий і мовний тренінг, пластичний тренінг, внутрішня мотивація персонажа, техніка входження в образ.

Рекомендована література: осн. 1, 7; дод. 3, 16, 27, 28, 30.

Тема 2. Перевтілення в акторській творчості. Курбасівський метод перетворення.

Перевтілення як засіб існування, переживання в сценічному образі. Поєднання надзавдання персонажа з надзавданням актора-персони в процесі перевтілення в образ. Стати іншим, залишаючись собою, – умова процесу перевтілення. Проблема перевтілення в сучасному театрі. Метод перетворення Леся Курбаса. Перетворення як спосіб художнього осмислення ролі актором. Педагогічний аспект теми – добір методу під конкретний матеріал і склад виконавців та вміння пояснити виконавцеві різницю між переживанням і перетворенням на практиці.

Основні поняття / ключові слова: перевтілення, роль, психофізика, емоційна пам'ять, типаж, перетворення, метод асоціацій, межі «я», етюдність, символізм, трансформація руху, колективний метод, ритм і темп, метафора, інтелектуалізація ролі, пластика тіла.

Рекомендована література: осн. 9, 10, 11, 12; дод. 10, 11, 12, 14, 20.

Тема 3. Робота над атмосферою та темпо-ритмом ролі та вистави.

Загальне поняття атмосфери в житті та у театральному мистецтві. Поняття атмосфери у сценічній творчості та в роботі актора над роллю. Атмосфера як простір, що живить творчу активність актора. Атмосфера як взаємозв'язок актора з глядачем. Об'єктивна атмосфера і суб'єктивні почуття актора. Узгодження ритму героя з загальним ритмом вистави. Місця зміни ритму. Суворий темпоритмічний малюнок вистави. Масові сцени вистави і характер впливу певної атмосфери. Внутрішня динаміка атмосфери. Вправи на перебування в різних атмосферах: релігійний храм, кладовище, літній вечір, лісові хащі, казковий замок та інше.

Атмосфера як засіб репетиційного процесу. Атмосфера як збудник творчих почуттів актора у роботі. Роль музики у створенні атмосфери.

Основні поняття / ключові слова: атмосфера, темпоритм, ритмічний малюнок вистави, зміна ритму, масова сцена, внутрішня динаміка, простір дії, музика у виставі, репетиційна атмосфера.

Рекомендована література: осн. 7, 11, 14; дод. 6, 16, 24, 26, 32.

Тема 4. Жанр, різновиди жанрів, визначення жанрового існування актора.

Природа почуттів жанру. Відбір запропонованих обставин п'єси та їх оцінка – провідний фактор у формуванні природи почуттів ролі. Жанр вистави як результат, а не самоціль: актори мають прийти до жанру через атмосферу репетицій. Жанровий поворот як шлях до осучаснення класичної п'єси.

Основні поняття / ключові слова: драма, трагедія, комедія, трагікомедія, драма-феєрія, фантастичний реалізм, типаж і жанрове амплуа, технології перевтілення, прийоми акторської гри, психофізична підготовка актора.

Рекомендована література: осн. 1, 10, 11; дод. 9, 14, 17, 23, 24.

Тема 5. Від себе до образу. Перспектива артиста і ролі. Партитура актора.

Відповідь на питання, що б я робив у цих подіях. Дієвий ланцюг – найпростіші фізичні дії, зумовлені з одного боку наскрізною дією і перспективою ролі, а з другого – особистою оцінкою фактів і подій. Здатність акумулювати просторово-часові обставини ролі – складова акторського фаху.

Перспектива ролі – логічний, послідовний розподіл емоційних моментів ролі за лінією розвитку наскрізної дії п'єси. Співвідношення частин і цілого ролі, послідовне ускладнення обставин існування персонажа. Перспектива артиста як вміння співвідносити свої внутрішні творчі сили і виражальні можливості для їх вірного розподілу і використання. Партитура актора – це елементи контакту між людьми, дисципліновані та ділові імпульси і реакції.

Основні поняття / ключові слова: я-концепція артиста, самоаналіз, перевтілення, типаж і амплуа, дієвий ланцюг, перспектива ролі, перспектива артиста, партитура актора, пошук істини образу, внутрішня правда.

Рекомендована література: осн. 1, 3, 5, 6; дод. 3, 30, 31, 32, 35.

Тема 6. «Зерно образу», побудова характеру.

Характер як сукупність специфічних рис темпераменту, вад і позитивних якостей персонажа. Пошук «зерна образу» для створення персонажа. Характер і характерність, універсальність та індивідуальність. Створення образу «на спротив», тобто з рисами й індивідуальними особливостями, які не притаманні виконавцеві.

Основні поняття / ключові слова: зерно образу, індивідуалізація, архетипи, мотивація, внутрішній конфлікт, зовнішній конфлікт, динаміка розвитку, арка персонажа, деталі поведінки, психологічна достовірність.

Рекомендована література: осн. 4, 7, 15, 16; дод. 2, 4, 15, 21, 35.

Тема 7. Вихідна подія, кола обставин. «Роман життя» і біографія ролі.

Кола обставин і чинники, що впливають на їх формування. «Вихідна подія» (провідна пропонована обставина) кожного епізоду, ролі. Відбір пропонованих обставин «малого кола», тобто обставин, які впливають на конкретну подію безпосередньо.

«Роман життя» як докладний кінофільм, у якому діють герої п'єси, знятий в уяві режисера, актора. Чинники, які необхідні для створення «роману життя»: середовище і побут героїв, світосприйняття автора, його стиль та манера письма, те, що спонукало автора до створення п'єси. Біографія персонажа.

Основні поняття / ключові слова: вихідна подія, кола обставин, мале коло, пропоновані обставини, «роман життя», біографія ролі, особистий сюжет, доля та вибір, рольові очікування, мотивація і відповідальність, особистість та соціум.

Рекомендована література: осн. 12, 13, 16; дод. 1, 7, 11, 19, 25.

Тема 8. Надзавдання і наскрізна дія ролі у цілісному драматичному творі.

Поняття надзавдання і наскрізної дії вистави. Відповідність наскрізної дії та надзавдання ролі надзавданню вистави. Наскрізна дія ролі – шлях до побудови образу. Тема підсумовує перший семестр: усі елементи розбору, напрацьовані на попередніх темах, зводяться в єдину систему, придатну для передавання виконавцеві.

Основні поняття / ключові слова: надзавдання, головна мета персонажа, наскрізна дія, логічний розвиток ролі, конфлікт, сюжет і фабула, «я у запропонованих обставинах», психофізичний процес, внутрішня і зовнішня дія, аналіз ролі, художня правда, підтекст і прихований сенс, сценічна взаємодія.

Рекомендована література: осн. 3, 7, 11; дод. 13, 16, 21, 22, 26.

II семестр

Тема 1. Другий план – важлива складова сценічного образу.

Другий план як основа внутрішньої психічної сутності персонажа. Сукупність життєвих вражень, обставин особистої долі, світосприйняття, прагнень і почуттів дійової особи як складові другого плану ролі. Другий план – дійовий внутрішній процес. Взаємозалежність надзавдання і другого плану ролі. Значення другого плану для створення образу та поглиблення змісту ролі.

Основні поняття / ключові слова: другий план, сценічний образ, контекст, композиція сцени, глибина простору, символіка, динаміка, перспектива, фон, кольорова палітра.

Рекомендована література: осн. 1, 7, 10; дод. 3, 6, 16.

Тема 2. Текст, підтекст, розбудова внутрішнього монологу.

Текст і підтекст, партитура п'єси і субпартитура актора. Підтекст як психологічний інструмент, який дозволяє пізнати внутрішній стан персонажа, його мотиви та наміри, не висловлені в тексті.

Внутрішній монолог у літературі та створення внутрішнього монологу персонажа актором.

Основні поняття / ключові слова: текст, структура тексту, комунікативна функція тексту, типи текстів, підтекст, прямий текст, внутрішній монолог, емоційний фон.

Рекомендована література: осн. 1, 7, 8; дод. 3, 30, 33, 34.

Тема 3. Темпоритм дії у виставі.

Темпоритм дій того чи іншого героя, окремої сцени чи цілої вистави – базова структура сценічного дійства. Значення тренінгу темпоритму, розвиток психофізичної готовності виконавця до виконання будь-якої дії та зміни поведінки залежно від обставин у вихованні актора. Ритмічні опозиції.

Вплив темпоритму на створення сенсів сценічного висловлювання та дії. Темпоритм як інструмент прочитання драматичного тексту. Ритм вистави як спосіб поєднання всіх окремих елементів дійства, який вписує час у простір і простір у час.

Основні поняття / ключові слова: темп, темпоритм, ритм, пауза, швидкість дії, інтервал, синхронія та асинхронія, емоційний темп, фізичний темп, контраст темпоритму, музичний темп.

Рекомендована література: осн. 1, 2; дод. 3, 29, 30, 31, 33.

Тема 4. Способи взаємодії актора і глядача.

Здобувачі мають дослідити і засвоїти різні способи взаємодії актора з глядачем. Існування актора за так званою «четвертою стіною». Руйнація «четвертої стіни». Апарти, звернення і апеляція до глядача. Брехтівські зонги і вихід із персонажа. Спілкування з глядачем від персони і від персонажа. Тотальний театр, глядач як необхідний свідок подій. Інтерактивний театр, безпосереднє залучення глядача у дію.

У процесі роботи над роллю у виставі необхідно визначити, які саме способи взаємодії з глядачем будуть використовуватись, які цілі ставлять перед собою виконавці, обираючи їх, і яким чином досягається потрібна дія.

Основні поняття / ключові слова: діалогічність, емоційний зв’язок, співтворчість, вербальна взаємодія, невербальна комунікація, візуальні образи, гра на контрастах, використання пауз, міміка і жест, інтерактивність, розрив «четвертої стіни», інтерактивний театр, елементи імпровізації, фізичний театр, постдраматичний театр.

Рекомендована література: осн. 3, 7, 11; дод. 5, 8, 16, 18, 29, 33, 34.

Завдання до практичних занять

Тема	Завдання	Максимальна кількість балів
І семестр		
1	Розробити та провести фрагмент акторського тренінгу з 2–3 вправами для дослідження запропонованої ролі; визначити мету кожної вправи та критерій її результативності.	8
2	Розробити етюд на перетворення для конкретного персонажа та визначити, який елемент образу досліджується через запропоноване режисером завдання.	8
3	Побудувати фрагмент репетиції, спрямований на пошук атмосфери та темпоритму сцени; визначити режисерські засоби їх зміни.	8
4	Визначити жанрову природу запропонованої сцени та розробити практичне завдання для виконавця, яке допомагає перевірити відповідність його сценічного існування обраному жанру.	8

5	Розробити фрагмент роботи з виконавцем над дієвим ланцюгом сцени: визначити послідовність фізичних дій, оцінок та реакцій персонажа.	8
6	Визначити «зерно образу» персонажа та розробити комплекс режисерсько-педагогічних завдань для виявлення його характеру через поведінку, пластику, голос і деталі.	8
7	Провести практичний аналіз сцени: визначити вихідну подію, кола обставин і створити фрагмент «роману життя» персонажа, який може бути використаний у роботі з виконавцем.	8
8	Побудувати наскрізну дію ролі на основі аналізу драматичного матеріалу та сформулювати послідовність практичних завдань для виконавця від окремої сцени до цілісної ролі.	8
II семестр		
1	Визначити другий план персонажа у вибраному епізоді та розробити режисерське завдання для його виявлення через внутрішню дію, поведінку, пластику або взаємодію з партнером.	10
2	Проаналізувати сцену, визначити підтекст основних реплік і розробити завдання для виконавця щодо створення внутрішнього монологу персонажа.	10
3	Визначити темпоритмічну структуру вибраного епізоду та розробити комплекс практичних завдань для виконавця на зміну темпу, ритму, пауз і характеру дії.	10
4	Визначити спосіб взаємодії актора з глядачем у вибраній сцені та розробити практичне завдання для виконавця на його освоєння: «четверта стіна», апарт, пряме звернення, інтерактивна взаємодія тощо.	10

Критерії оцінювання практичної роботи:

Критерії оцінювання	**Кількість балів**	
	I сем.	**II сем.**
Режисерсько-педагогічна розробка та практична демонстрація:		
Завдання виконано повністю, на високому професійному рівні. Режисерсько-педагогічне рішення чітке, самостійне та обґрунтоване, відповідає драматичному матеріалу, поставленій меті та індивідуальним особливостям виконавця. Практична робота має цілісну структуру, послідовність і логіку; запропоновані методи та завдання забезпечують досягнення визначеного результату. Здобувач переконливо організовує роботу виконавця, за потреби забезпечує його органічне існування у запропонованих обставинах, внутрішнє і зовнішнє виправдання дій та імпровізаційне самопочуття. Якщо завдання передбачає кілька варіантів рішення, вони є змістовно й сценічно різними; якщо передбачено роботу з низкою епізодів – показано всі вузлові епізоди та обґрунтовано зв'язок між ними. Усне обґрунтування точне й професійне: здобувач пояснює причини обраних рішень, співвідносить практичний результат із письмовою розробкою, визначає проблемні моменти та формулює конкретні завдання для подальшої роботи. Самоаналіз змістовний, конкретний і аргументований.	7-8	10
Завдання виконано повністю, основне режисерсько-педагогічне рішення є правильним та обґрунтованим. Практична робота загалом має послідовну структуру, відповідає драматичному матеріалу та поставленій меті. Здобувач уміє організувати роботу виконавця, однак окремі методи, завдання або етапи потребують уточнення чи доопрацювання. Практична демонстрація загалом переконлива, але окремі елементи сценічної дії, взаємодії, запропонованих обставин або	5-6	7-9

інших засобів, визначених завданням, реалізовано недостатньо повно. Усне обґрунтування переважно точне, проте окремі рішення пояснено недостатньо конкретно. Самоаналіз містить основні висновки та завдання для подальшої роботи, але потребує більшої конкретизації.		
Завдання виконано частково або з помітними недоліками. Режисерсько-педагогічне рішення загалом зрозуміле, але недостатньо конкретне, послідовне або обґрунтоване. Практична робота має окремі структурні та методичні недоліки; зв'язок між поставленим завданням, способом його виконання та отриманим результатом недостатньо чіткий. Здобувач не завжди ефективно організовує роботу виконавця, окремі елементи сценічного завдання реалізовано непереконливо. За наявності кількох варіантів рішення вони можуть бути недостатньо диференційованими; у роботі з низкою епізодів можливі пропуски або недостатньо обґрунтовані переходи між ними. Усне обґрунтування частково відповідає письмовій розробці, самоаналіз має переважно загальний характер, завдання на подальше доопрацювання сформульовано недостатньо конкретно.	2-4	4-6
Завдання виконано фрагментарно. Режисерсько-педагогічне рішення недостатньо опрацьоване або не відповідає поставленій меті та драматичному матеріалу. Практична робота не має достатньої цілісності й послідовності, методи та завдання добираються без належного обґрунтування. Здобувач має труднощі з організацією роботи виконавця та досягненням визначеного сценічного результату. Передбачені завданням варіанти рішення істотно не відрізняються або показано не всі необхідні епізоди. Усне обґрунтування неточне, зв'язок практичного результату з письмовою розробкою слабкий. Самоаналіз поверховий, конкретні завдання для подальшої роботи не сформульовані або сформульовані нечітко. Потребує значної допомоги викладача.	1-2	1-3
Завдання не виконано.	0	

5. Методи навчання

– *словесні:* пояснення, бесіда, дискусія, інструктаж;

– *наочні:* ілюстрація, демонстрація вправ, етюдів, відеоматеріалів і практичних показів;

– *аналітичні:* аналіз драматургічного матеріалу, ролі, сценічної дії та результатів роботи виконавця;

– *діалогічні:* професійна взаємодія, колективне обговорення, зворотний зв'язок;

– *практичні:* акторський тренінг, ігрові та імпровізаційні вправи, етюдна робота, робота над роллю та сценічним образом;

– *проблемно-пошуковий метод:* пошук і обґрунтування режисерсько-педагогічних рішень;

– *метод педагогічного спостереження та коригування:* аналіз результатів роботи виконавця та визначення завдань для її подальшого вдосконалення.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Макс. кількість балів
І семестр			
1	Дібрати драматичний матеріал і визначити елемент ролі, який досліджуватиметься через тренінг або імпровізацію. Розробити послідовність вправ.	письмова режисерсько-педагогічна розробка..	4
2	Проаналізувати персонажа та визначити можливості застосування методу перетворення. Розробити основу етюду.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	4
3	Проаналізувати сцену щодо атмосфери та темпоритму, визначити моменти їх зміни та засоби режисерського впливу.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	4
4	Проаналізувати сцену з погляду жанру та визначити характер сценічного існування виконавця.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	4
5	Визначити дієвий ланцюг персонажа та скласти партитуру його дій у вибраному епізоді.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	4
6	Дослідити характер персонажа та сформулювати його «зерно образу», визначивши засоби його практичного виявлення.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	4
7	Розробити біографію персонажа та «роман життя» на основі запропонованих обставин драматичного твору.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	4
8	Визначити надзавдання, наскрізну дію та основні етапи її розвитку в межах ролі.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	4
ІІ семестр			
1	Проаналізувати вибрану сцену та визначити життєві обставини, внутрішні прагнення і почуття персонажа, що формують його другий план.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	5
2	Визначити текстові репліки, що мають прихований зміст, сформулювати їхній підтекст і запропонувати внутрішній монолог персонажа.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	5
3	Розробити темпоритмічну партитуру вибраного епізоду з визначенням темпу, пауз, ритмічних змін і контрастів.	письмова режисерсько-педагогічна розробка.	5
4	Проаналізувати вибрану сцену та обґрунтувати спосіб взаємодії актора з глядачем відповідно до режисерського задуму.	письмова режисерсько-	5

		педагогічна розробка.	

Критерії оцінювання самостійної роботи:

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	I сем.	II сем
Письмову режисерсько-педагогічну розробку виконано повністю, самостійно та на високому професійному рівні. Драматичний матеріал проаналізовано відповідно до теми завдання; визначені режисерсько-педагогічні рішення є конкретними, логічно послідовними та обґрунтованими. Здобувач чітко визначає мету роботи з виконавцем, добирає відповідні методи, прийоми та практичні завдання, прогнозує очікуваний результат і способи його перевірки. Розробка безпосередньо пов'язана з практичною роботою над роллю, сценічним образом або епізодом і може бути використана в репетиційному процесі. Висновки конкретні, визначено можливі труднощі та завдання для подальшого доопрацювання.	4	5
Письмову режисерсько-педагогічну розробку виконано повністю. Основні елементи драматичного матеріалу та проблеми роботи з виконавцем визначено правильно. Запропоновані режисерсько-педагогічні рішення загалом відповідають темі й можуть бути використані у практичній роботі, однак окремі методи, завдання або способи їх реалізації недостатньо конкретизовані чи обґрунтовані. Очікуваний результат визначено, але способи його перевірки або подальшого коригування потребують уточнення.	3	4
Письмову режисерсько-педагогічну розробку виконано частково або з помітними недоліками. Основний зміст теми зрозуміло, однак аналіз драматичного матеріалу недостатньо глибокий або не повністю пов'язаний із практичною роботою з виконавцем. Режисерсько-педагогічні завдання сформульовано загально, окремі рішення недостатньо конкретні або не мають належного обґрунтування. Зв'язок між аналізом, запропонованими методами та очікуваним результатом недостатньо послідовний. Подальші завдання для роботи визначено загально.	2	3
Письмову розробку виконано фрагментарно та поверхово. Аналіз драматичного матеріалу обмежений, його зв'язок із темою та практичною роботою з виконавцем слабкий. Режисерсько-педагогічні рішення сформульовано нечітко або вони не відповідають поставленому завданню. Методи й практичні завдання не обґрунтовані, очікуваний результат не визначено або визначено формально. Розробка потребує суттєвого доопрацювання за допомогою викладача.	1	1-2
Письмову режисерсько-педагогічну розробку не виконано	0	

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Підсумковий (семестровий) контроль залік - I семестрі.

Підсумковий контроль у формі заліку виставляється за результатами поточного контролю. Поточний контроль здобувачів проводиться впродовж семестру під час проведення практичних занять та виконання самостійної роботи та оцінюється максимально в 12,5 балів.

У разі, якщо здобувач вищої освіти бажає поліпшити свою оцінку, він складає залік, з усієї програми навчальної дисципліни. При цьому в підсумкову оцінку не враховуються накопичені бали.

Підсумковий (семестровий) контроль екзамен - ІІ семестрі.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру під час проведення практичних занять та виконання самостійної роботи та оцінюється максимально в 15 балів.

Курс завершується підсумковим контролем у формі екзамену. Підсумковий контроль максимально може бути оцінений в 40 балів.

Орієнтовний перелік питань при підсумковому оцінюванні (екзамен)

Група А – питання з практичною демонстрацією:

1. Побудуйте і проведіть фрагмент тренінгу, що готує виконавця до роботи над конкретним епізодом, і покажіть етюд або фрагмент сцени, підготовлений цим тренінгом; поясніть добір вправ і очікуваний результат.
2. Покажіть епізод у двох рішеннях – через переживання і через перетворення; поясніть різницю у способі існування виконавця.
3. Покажіть зміну атмосфери в межах одного епізоду і поясніть, якими засобами її досягнуто.
4. Покажіть епізод у двох жанрових рішеннях і поясніть, які пропоновані обставини при цьому змінились.
5. Покажіть дієвий ланцюг ролі у двох суміжних епізодах і поясніть співвідношення перспективи артиста і перспективи ролі.
6. Покажіть характер персонажа у рішенні «від себе» і в рішенні «на спротив»; обґрунтуйте вибір для конкретної вистави.
7. Покажіть епізод у двох варіантах вихідної події і поясніть, як змінюється поведінка персонажа.
8. Покажіть наскрізну дію ролі у трьох вузлових епізодах і поясніть, як кожен із них працює на надзавдання.
9. Покажіть епізод з опрацьованим другим планом і без нього; сформулюйте, що змінилось для партнера і для глядача.
10. Покажіть епізод у трьох підтекстових варіаціях і поясніть, як змінюється зміст сцени при незмінному тексті.
11. Покажіть епізод у двох темпоритмічних рішеннях і поясніть, чим зумовлена зміна ритму.
12. Покажіть епізод із застосуванням двох різних способів взаємодії з глядачем і обґрунтуйте добір.

Група Б – аналітичні питання:

1. Тренінг як проєктована послідовність завдань: критерії добору вправ під конкретну роль і способи перевірки результату.
2. Перевтілення і перетворення: порівняльна характеристика підходів; місце методу Леся Курбаса в сучасній практиці роботи над роллю.
3. Атмосфера у виставі: засоби створення, внутрішня динаміка, роль музики; атмосфера як інструмент репетиційного процесу.
4. Темпоритм дії у виставі: ритмічні опозиції, місця зміни ритму, темпоритм як інструмент прочитання драматичного тексту.
5. Жанр і природа почуттів: як відбір пропонованих обставин формує жанрове існування актора; жанровий поворот у роботі з класичною п’єсою.
6. Перспектива артиста і перспектива ролі: зміст понять, співвідношення, типові помилки виконавця.

7. «Зерно образу» і характерність: шляхи пошуку, співвідношення універсального й індивідуального, рішення «на спротив».

8. Вихідна подія і кола обставин: методика визначення і вплив на побудову епізоду; «роман життя» і біографія ролі як джерело обставин і межі домислу.

9. Текст і підтекст: партитура п'єси і субпартитура актора; внутрішній монолог як інструмент роботи виконавця над роллю.

10. Надзавдання і наскрізна дія: співвідношення надзавдання ролі і надзавдання вистави.

11. Другий план ролі: склад, способи опрацювання, зв'язок із надзавданням.

12. Способи взаємодії актора з глядачем: «четверта стіна» та її руйнація, апарти, зонги, тотальний та інтерактивний театр; критерії добору способу під художнє завдання.

Критерії оцінювання при підсумковому контролі (екзамен):

Критерії оцінювання	**Кількість балів**
Практична частина: показ має цілісну структуру, режисерсько-педагогічне рішення чітке та послідовне, здобувач переконливо реалізує поставлене завдання, логічно й послідовно діє у запропонованих обставинах, володіє механізмами внутрішнього та зовнішнього виправдання вчинків дійової особи, зберігає імпровізаційне самопочуття в умовах публічності. Якщо питання вимагає кількох варіантів рішення, вони є змістовно та сценічно різними. Якщо завдання передбачає роботу з кількома епізодами, показано всі визначені вузлові епізоди та продемонстровано логічний зв'язок між ними. Здобувач чітко пояснює режисерсько-педагогічну мету, спосіб роботи та очікуваний результат. **Аналітична частина:** відповідь повна, послідовна й аргументована, професійні терміни вжито точно. Теоретичні положення підкріплено прикладами з опрацьованого драматичного матеріалу та театральної практики. Здобувач пояснює зв'язок теоретичного положення з практичною роботою та демонструє, як воно переводиться у конкретне завдання для виконавця.	34–40
Практична частина: показ структурований, основне режисерсько-педагогічне рішення реалізовано правильно, існування переважно органічне, з короткочасними втратами органіки або незначними технічними похибками. Якщо питання вимагає кількох варіантів рішення, вони розрізняються, хоча один із них може бути опрацьований слабше. Основне практичне завдання виконано, однак окремі засоби його реалізації або пояснення потребують уточнення. **Аналітична частина:** відповідь повна, основні теоретичні положення визначено правильно, але окремі положення викладено загально або недостатньо аргументовано. Приклади наведено, проте їх зв'язок із питанням може бути недостатньо чітким. Переведення теоретичного положення у практичне завдання для виконавця показано частково.	21–33
Практична частина: володіння практичними навичками фрагментарне й нестабільне; структура показу загалом зберігається, але логіка або послідовність окремих дій порушується. Органічність переривається, здобувач потребує зовнішнього контролю або підказки. Режисерсько-педагогічне рішення має переважно стандартний характер і недостатньо переконливо відповідає поставленому завданню. Якщо питання вимагає кількох варіантів рішення, показано лише один або варіанти фактично збігаються.	11–20

Аналітична частина: відповідь неповна або недостатньо послідовна, окремі професійні терміни вживаються неточно, приклади відсутні, недостатньо переконливі або не повною мірою стосуються питання. Зв'язок теоретичного положення з практичною роботою та завданнями для виконавця встановлено частково.	
Практична частина: показ фрагментарний, має суттєві структурні порушення; логіку та послідовність дій визначити складно. Здобувач не забезпечує належного режисерсько-педагогічного вирішення завдання, значною мірою залежить від зовнішніх підказок. Органічність та існування у запропонованих обставинах нестійкі, практичне рішення не відповідає або лише частково відповідає поставленому завданню. **Аналітична частина:** відповідь фрагментарна, основні положення питання розкрито поверхово, понятійний апарат дисципліни засвоєно недостатньо, професійна термінологія використовується неточно. Приклади та зв'язок теорії з практичною роботою відсутні або випадкові.	1–10
Здобувач не виконав практичного завдання і не відповів на аналітичне питання.	0

8. Розподіл балів, які отримують студенти

I семестр, залік

Критерії оцінювання	К-сть одиниць	К-сть балів за одиницю	Макс. кількість балів
Відвідування практичних занять	8	0,5	4
Виконання завдань практичної роботи	8	8	64
Виконання завдань самостійної роботи	8	4	32
		Разом	**100**

II семестр, екзамен

Критерії оцінювання	К-сть одиниць	К-сть балів за одиницю	Макс. кількість балів
Виконання завдань практичної роботи	4	10	40
Виконання завдань самостійної роботи	4	5	20
		Поточний контроль	**60**
		Екзамен	**40**
		Разом	**100**

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності

90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	Середній (репродуктивний)
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	Низький (рецептивно-продуктивний)

9. Рекомендована література

Основна

1. Арто А. Театр і його двійник / пер. з фр. Р. Осадчука. Київ : Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.

2. Барба Е. Паперове каное / пер. з англ. М. Шкарабана. Львів : Літопис, 2001. 288 с.

3. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірник / упоряд., вступ. ст., приміт. і пер. з нім. О. С. Чиркова. Київ : Мистецтво, 1977. 364 с.

4. Бучма А. М. З глибин душі : статті і спогади. Київ : Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959. 187 с.

5. Василько В. С. Театру віддане життя / вступ. ст. П. Нестеровського. Київ : Мистецтво, 1984. 407 с.

6. Гірняк Й. Спомини / ред. Б. Бойчук ; передм. Т. Бойко. Харків : Видавець Олександр Савчук, 2022. 512 с.

7. Ґротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер / упоряд., передм. і пер. Б. Козака. Львів : Літопис, 1999. 187 с.

8. Карасьов М. М. К. С. Станіславський і сценічна мова. Київ : Мистецтво, 1963. 160 с.

9. Кузякіна Н. Траєкторії доль / пер. з рос. С. Іванюка. Київ : Темпора ; НаУКМА, 2010. 640 с.

10. Курбас Л. Березіль : із творчої спадщини / упоряд. та авт. прим. М. Г. Лабінський ; передм. Ю. Бобошка. Київ : Дніпро, 1988. 518 с.

11. Курбас Л. Філософія театру / упоряд. М. Лабінський ; ред. М. Москаленко ; післямова Д. Лабінської. Київ : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 917 с.

12. Лесь Курбас : спогади сучасників / за ред. В. С. Василька ; упоряд. М. Г. Лабінський. Київ : Мистецтво, 1969. 358 с.

13. Лесь Курбас у театральній діяльності, в оцінках сучасників : документи / упоряд., техн. ред. О. Зінкевич ; ред. В. Ревуцький. Балтимор ; Торонто : Українське видавництво «Смолоскип» ім. В. Симоненка, 1989. 1026 с.

14. Лідер Д. Театр для себе / упоряд. О. Островерх. Київ : Факт, 2004. 104 с.

15. Марко Лукич Кропивницький : збірник статей, спогадів і матеріалів / уклад.: П. Долина, П. Перепелиця. Київ : Мистецтво, 1955. 527 с.

16. Мар'яненко І. О. Сцена, актори, ролі : книга спогадів. Київ : Мистецтво, 1964. 288 с.

Допоміжна

1. Бобошко Ю. Українська режисура 20-х років. Творчі напрямки та естетична полеміка. Режисура українського театру : традиції і сучасність / відп. ред. Л. А. Дашківська. Київ : Наукова думка, 1990.

2. Брокетт О. Ґ., Гілді Ф. Ґ. Історія театру / пер. з англ. Т. Дитини, Н. Козака, Г. Лелів, Г. Сташків. Львів : Літопис, 2014. 730 с.

3. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр / пер. з англ. Я. Винницької, О. Матвієнко ; ідея вид., післямова та наук. ред. Б. Козака. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 136 с. URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/04/Piter-Bruk.pdf (дата звернення: 22.08.2026).

4. Василько В. С. Фрагменти режисури. Київ : Мистецтво, 1967.

5. Вишеславський Г., Сидор-Гібелинда О. Термінологія сучасного мистецтва : означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України. Париж ; Київ : Terra Incognita, 2010. 413 с.

6. Вороний М. К. Театр і драма : збірник статей / упоряд., вступ. ст. і прим. О. К. Бабишкіна, Р. Г. Коломійця. Київ : Мистецтво, 1989. 404 с.

7. Данченко С. Бесіди про театр / літ. запис, оброб., упоряд. О. Коваленко. Київ, 1999.

8. Діброва В. Шляхи театрального авангарду: Ежен Йонеско. Всесвіт. 1988. № 10. С. 122.

9. Есслін М. Традиції абсурду / пер. з англ. І. Мамчур. Український театр. 1991. № 6. С. 26–30.

10. Єрмакова Н. П. Березільська культура : історія, досвід / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України. Київ : Фенікс, 2012. 512 с. URL: https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/yermakova-n.-2012-berezilska-kultura.-isstoriya-dosvid.pdf (дата звернення: 22.08.2026).

11. Життя і творчість Леся Курбаса : в рецепції українського театрознавства / упоряд. і наук. ред. Б. Козак. Львів ; Київ ; Харків : Літопис, 2012. 656 с. URL: https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/10/Jyttya-i-tvorchist-Kurbasa.pdf (дата звернення: 22.08.2026).

12. Клековкін О. Ю. Mise en scène: Ідеї. Концепції. Напрями / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Київ : Фенікс, 2017. 800 с. URL: https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Klekovkin-MISE_EN_SCENE-text.pdf (дата звернення: 22.08.2026).

13. Клековкін О. Ю. Театр при столику. Методологія театрознавства : подорожній щоденник / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Київ : Фенікс, 2013. 432 с. URL: http://mari.kyiv.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Klekovkin_TEATR_pry_STOLYKU.pdf (дата звернення: 22.08.2026).

14. Корнієнко Н. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Факт, 1998.

15. Кравчук П. І. В. С. Василько – режисер / АН УРСР, Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. Київ : Наукова думка, 1980. 246 с.

16. Крег Е. Ґ. Про мистецтво театру / пер. з англ. Н. М. Корнієнко, Л. С. Танюка. Київ : Мистецтво, 1974. 319 с.

17. Куліш М. Г. Твори : в 2 т. / упоряд., підгот. текстів, вступ. ст. та комент. Л. С. Танюка. Київ : Дніпро, 1990. Т. 1 : П'єси. 509 с. ; Т. 2 : П'єси, статті, виступи, документи, листи, спогади про письменника. 877 с.

18. Макс Райнгардт: я лише театроман : листи, промови, статті, інтерв'ю, розмови, уривки з режисерських книг / наук. ред. Б. Козак ; пер. з нім. В. Кам'янця. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 184 с.

19. Марія Заньковецька як театральний діяч України : до 140-річчя від дня народження / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. Ніжин : НДПІ ім. М. В. Гоголя, 1994. 99 с. (Література та культура Полісся ; вип. 5).

20. Молодий театр : генеза, завдання, шляхи : статті, спогади, матеріали / упоряд., авт. вступ. ст. і прим. М. Г. Лабінський ; ред. Ю. П. Косенко. Київ : Мистецтво, 1991. 320 с.

21. Паві П. Словник театру / пер. М. Якубяк. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 640 с.

22. Піскун І. М. Л. Кропивницький – організатор, режисер, актор українського театру. Київ, 2000.

23. Сонді П. Теорія сучасної драми / пер. з нім. М. Ліпісівіцького, С. Соколовської ; за наук. ред. О. Чиркова. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 132 с.

24. Стайн Дж. Л. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці : у 3 кн. Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2003. Кн. 1 : Реалізм і натуралізм / пер. з англ. І. Босак та ін. 256 с. ; Кн. 2 : Символізм, сюрреалізм і абсурд / пер. з англ. Н. Козак. 272 с. ; Кн. 3 : Експресіонізм та епічний театр / пер. з англ. О. Дзери. 288 с.

25. Чирков О. С. Бертольт Брехт : життя і творчість. Київ : Дніпро, 1981. 159 с. (Класики зарубіжної літератури).

26. Braun K. Kieszonkowa historia teatru na świecie w XX wieku. Lublin : Norbertinum, 2000. 243 s.

27. Grotowski J. Towards a Poor Theatre / ed. by E. Barba ; preface by P. Brook. New York : Routledge, 2002. 262 p. (A Theatre Arts Book). URL: https://monoskop.org/images/e/e2/Grotowski_Jerzy_Towards_a_Poor_Theatre_2002.pdf (дата звернення: 22.08.2026).

28. Kosiński D. Słownik teatru. Kraków : Zielona Sowa, 2006. 606 s.

29. Lehmann H.-T. Postdramatic Theatre / transl. and with an introduction by K. Jürs-Munby. Abingdon ; New York : Routledge, 2006. 214 p. URL: https://monoskop.org/images/2/2d/Lehmann_Hans-Thies_Postdramatic_Theatre.pdf (дата звернення: 22.08.2026).

30. Roose-Evans J. Experimental Theatre : From Stanislavsky to Peter Brook. 4th ed. London ; New York : Routledge, 1989. 225 p.

31. Slowiak J., Cuesta J. Jerzy Grotowski. London ; New York : Routledge, 2007. 182 p. (Routledge Performance Practitioners).

32. Strehler G. Per un teatro umano : pensieri scritti, parlati e attuati / a cura di S. Kessler. Milano : Feltrinelli, 1974. 363 p.

33. The Cambridge Companion to Brecht / ed. by P. Thomson, G. Sacks. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. xxviii, 333 p.

34. The Cambridge Paperback Guide to Theatre / ed. by S. Stanton, M. Banham. Cambridge : Cambridge University Press, 1996. 419 p.

35. The Training of the American Actor / ed. by A. Bartow. New York : Theatre Communications Group, 2006.

Додаткова

1. Клековкін О. Ю. Система Курбаса: Реконструкція : навчальний посібник / наук. ред. М. М. Шкарабан. Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. 320 с. (Сценознавство). URL: https://ir.knutkt.edu.ua/handle/123456789/852 (дата звернення: 22.08.2026).

2. Дзірук Р. Методи подолання творчої кризи здобувачів вищої освіти в системі професійної підготовки акторів драматичного театру. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2026. Вип. 38. С. 80–86. DOI: 10.34026/1997-4264.38.2026.359394.

3. Кобзар Т. Теоретико-методичні аспекти роботи з художніми творами при підготовці акторів. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2025. Вип. 37. С. 32–37. DOI: 10.34026/1997-4264.37.2025.345142.

4. Білоус А. Вправа-спостереження за життям (вербатім) як метод навчання студентів першого акторського курсу. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. Вип. 34. С. 43–54. DOI: 10.34026/1997-4264.34.2024.308736.

5. Щурська О. Від радянського послуху до інтуїтивної присутності в театральній педагогіці. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2025. Вип. 37. С. 124–131. DOI: 10.34026/1997-4264.37.2025.345156.

6. Захарченко А. Значення темпо-ритму у драматичній виставі. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2022. Вип. 31. С. 16–23. DOI: 10.34026/1997-4264.31.2022.267513.

7. Богомазов П. Особливості побудови атмосфери в постдраматичному театрі. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2024. Вип. 35. С. 121–128. DOI: 10.34026/1997-4264.35.2024.318069.

8. Майкут К. Акторська імпровізація як інструмент створення сценічного образу. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2025. Вип. 37. С. 65–72. DOI: 10.34026/1997-4264.37.2025.345147.

9. Гринишина М. Політична трагікомедія у «Березолі»: жанрові пошуки Леся Курбаса у художній системі політичного театру. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2025. Вип. 37. С. 17–23. DOI: 10.34026/1997-4264.37.2025.345140.

10. Кашліков К., Рахнянський В. Режисер як перекладач драматургії: постановка «Перекладів» Браяна Фріла в українському контексті. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2026. Вип. 38. С. 96–101. DOI: 10.34026/1997-4264.38.2026.361090.

11. Юдова-Романова К., Борко І., Нагорна О. Театральна педагогіка Михайла Чехова та Леся Курбаса: порівняльна характеристика систем. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2025. Т. 8, № 1. С. 82–96. DOI: 10.31866/2616-759X.8.1.2025.336186.

12. Крипчук М. Рольовий тренінг у роботі над навчальною виставою. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2022. Т. 5, № 1. С. 53–61. DOI: 10.31866/2616-759X.5.1.2022.255233.

13. Сорока І. «Внутрішні лінії підтексту» К. С. Станіславського. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2022. Т. 5, № 1. С. 31–42. DOI: 10.31866/2616-759X.5.1.2022.255231.

Інформаційні ресурси

1. Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого : офіційний вебсайт. URL: https://knutkt.edu.ua/ (дата звернення: 22.08.2026).

2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний вебсайт ; електронні каталоги, цифрова бібліотека, наукова періодика України. URL: https://www.nbuv.gov.ua/ (дата звернення: 22.08.2026).

3. Електронна бібліотека «Україніка» / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : зведений ресурс оцифрованих видань з історії та культури України. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=UKRLIB (дата звернення: 22.08.2026).

4. Електронна бібліотека «Культура України» / Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого : тематичний каталог «Театральне мистецтво». URL: https://elib.nlu.org.ua/catalogue.html?catalogue=41 (дата звернення: 22.08.2026).

5. Diasporiana : електронна бібліотека ; проєкт зі збереження інтелектуальної спадщини української еміграції. URL: https://diasporiana.org.ua/ (дата звернення: 22.08.2026).

6. Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України : офіційний вебсайт ; наукові фахові видання, монографії, дослідницькі проєкти. URL: https://mari.kyiv.ua/ (дата звернення: 22.08.2026).

7. Бібліотека української драматургії : вебресурс Національної спілки театральних діячів України ; каталог п’єс українських авторів і перекладів

українською, база перекладачів. URL: https://ukrdramalib.com.ua/ (дата звернення: 22.08.2026).

8. Dramox : онлайн-театр ; медіатека записів українських і світових театральних вистав. Доступ за передплатою (є пробний період і студентська передплата). URL: https://www.dramox.tv/ (дата звернення: 22.08.2026).

9. Encyclopedia.Grotowski : онлайн-компендіум про Єжи Ґротовського та його театральні практики ; тексти, іконографія, відео- й аудіозаписи. URL: https://grotowski.net/en (дата звернення: 22.08.2026).

10. Кіно-Театр : науково-популярний журнал Національного університету «Києво-Могилянська академія» : архів випусків. URL: https://ktm.ukma.edu.ua/index.php/ktm (дата звернення: 22.08.2026).

11. Максименко Г. Творча особистість та психофізичний апарат. Кіно-Театр. 2007. № 6 (74). URL: https://web.archive.org/web/20240520202734/http://archive-ktm.ukma.edu.ua/show_content.php?id=745 (дата звернення: 22.08.2026).